

آیین زندگی

سرشناسه: . مهاجر پور - محمد

عنوان و پدیدآور: آیین زندگی / تألیف محمد مهاجرپور

مشخصات نشر: تهران، علم اندوزان ۱۳۸۹

مشخصات ظاهری: ص ۱۹۱

فروست: فیبا

شابک: ۷-۰۰۰-۹۱۶۳-۶۰۰-۹۷۸

یادداشت: فیبا

یادداشت: کتاب حاضر راهنمایی بر «آیین زندگی (اخلاق کاربردی)» تألیف احمد حسین شریفی است

موضوع: اخلاق اسلامی

موضوع: اخلاق اسلامی - - آزمون ها و تمرین ها (عالی)

شناسه افزوده: شریفی، احمد حسین، آیین زندگی (اخلاق کاربردی)

رده بندی کنگره: BP ۲۴۷/۸ ش ۴۳ ۹۲۸ ۱۳۸۹

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۶۱۰۷۶

-	ناشر	:	علم اندوزان
-	مدیر مسئول	:	حمیدرضا همت
-	عنوان	:	آیین زندگی
-	پدیدآورنده	:	محمد مهاجرپور
-	مدیر تولید و محتوا	:	علم اندوزان
-	حروف نگاری و صفحه آرا	:	سیده فاطمه احدی
-	طراحی گرافیک	:	محمد علی نصیری
-	چاپخانه - صحافی	:	محیا
-	نوبت چاپ	:	۱۳۸۹ اول
-	شمارگان	:	۲۰۰۰ نسخه
-	قیمت	:	۳۰۰۰۰ ریال
-	شابک	:	۷-۰۰۰-۹۱۶۳-۶۰۰-۹۷۸

• سافتکمان مرکزی: تهران، خیابان آزادی، بعد از جمال زاده، خیابان نو فلاح، پلاک ۲۴ تلفن: ۶۶۹۳۵۵۸۱

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱۱
الف) معناشناختی و جایگاه اخلاق کاربردی.....	۱۱
ب) انواع پژوهش های اخلاقی.....	۱۲
ج) اخلاق کاربردی.....	۱۳
سؤالات چهار گزینه ای مقدمه.....	۱۵
پاسخنامه سؤالات چهار گزینه ای مقدمه.....	۱۹
فصل اول: اخلاق دانش اندوزی.....	۲۴
الف) اهمیت و ضرورت (اخلاق دانش اندوزی).....	۲۴
ب) دانش اندوزی و پارسایی.....	۲۵
ج) موانع دست یابی به علم حقیقی.....	۲۶
سؤالات چهار گزینه ای فصل اول.....	۳۶
پاسخ سؤالات چهار گزینه ای فصل اول.....	۴۴

فصل دوم: اخلاق پژوهش ۴۷

الف) اهمیت و جایگاه ۴۷

ب) فضایل اخلاقی در پژوهش ۴۷

ج) آسیب شناسی اخلاقی پژوهش ۴۹

سؤالات تشریحی فصل دوم ۵۱

سؤالات چهار گزینه‌ای فصل دوم ۵۳

پاسخ سؤالات چهار گزینه‌ای فصل دوم ۶۰

فصل سوم: اخلاق نقد (شیوه‌های اخلاقی مواجهه با اندیشه‌ها) ۶۳

۱- اهمیت و جایگاه (اخلاق نقد) ۶۳

۲- معنا شناسی نقد ۶۴

۳- ضرورت نقد ۶۴

۴- شرایط اخلاقی نقد ۶۵

سؤالات تشریحی فصل سوم ۶۷

سؤالات چهار گزینه‌ای فصل سوم ۶۹

پاسخ سؤالات فصل سوم ۷۴

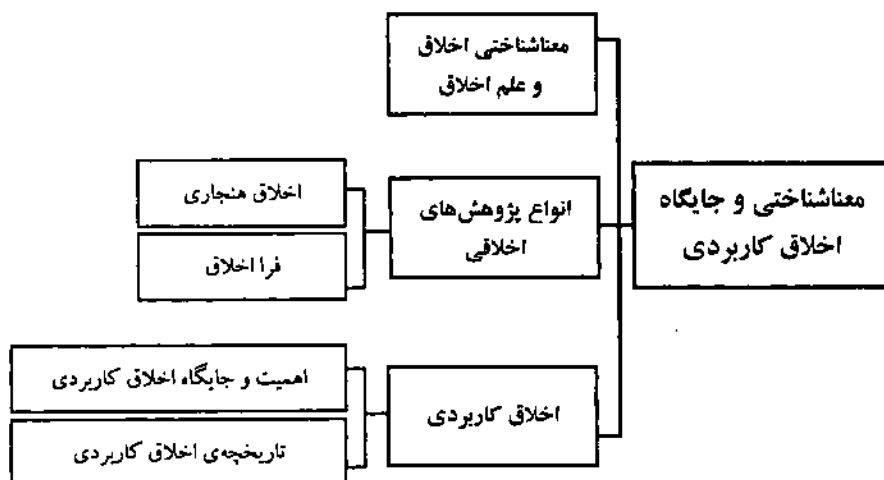
فصل چهارم: اخلاق معیشت ۷۷

- ۱- اهمیت و جایگاه ۷۷
- ۲- کار در سیره ی اولیای دین ۷۸
- ۳- نقش نیت در ارزشمندی کار ۷۸
- ۴- رابطه اخلاق و معیشت ۷۸
- ۵- نقش کار در تربیت و بهداشت روانی ۷۹
- ۶- کار و احساس شخصیت ۷۹
- سؤالات تشریحی فصل چهارم ۸۱
- سؤالات چهارگزینه ای فصل چهارم ۸۳
- پاسخ سؤالات چهارگزینه ای فصل چهارم ۸۸
- فصل پنجم: اخلاق معاشرت ۹۱
- ۱- اهمیت و جایگاه معاشرت ۹۱
- ۲- انواع معاشرت به پنج دسته تقسیم می شود: ۹۲
- ۳- معیار معاشرت ۹۲
- ۴- اهتمام به امور مردم ۹۳
- ۵- اصلاح میان مردم ۹۴
- ۶- نظارت اجتماعی: امر به معروف و نهی از منکر ۹۴

۹۸	۷- آسیب شناسی معاشرت با دیگران
۹۹	۸- دوستی و دوست یابی
۱۰۱	سؤالات تشریحی فصل پنجم
۱۰۴	سؤالات چهار گزینه ای فصل پنجم
۱۲۰	پاسخ سؤالات چهار گزینه ای فصل پنجم
۱۲۵	فصل ششم: اخلاق جنسی
۱۲۵	۱- جایگاه اهمیت
۱۲۵	۲- بیان دیدگاه ها
۱۳۰	۳- عوامل شهوت پرستی و شهوت رانی
۱۳۱	۴- اهمیت ازدواج
۱۳۲	۵- فضایل اخلاقی مربوط به امور جنسی
۱۳۵	سؤالات تشریحی فصل ششم
۱۳۸	سؤالات چهار گزینه ای فصل ششم
۱۴۹	پاسخ سؤالات چهار گزینه ای فصل ششم
۱۵۳	فصل هفتم: اخلاق سیاست (اخلاق زمامداری)
۱۵۳	الف- جایگاه و اهمیت

ب- بیان دیدگاه ها	۱۵۳
ج- وظایف اخلاقی مردم در انتخاب مسئولان	۱۵۷
د- وظایف اخلاقی حاکمان در برابر مردم	۱۵۸
هـ - وظایف اخلاقی مردم در برابر حاکمان	۱۶۱
سؤالات تشریحی فصل هفتم	۱۶۴
سؤالات چهارگزینه‌ای فصل هفتم	۱۶۷
پاسخ سؤالات چهارگزینه‌ای فصل هفتم	۱۷۷
فصل هشتم: اخلاق مناظره و گفتگوی علمی	۱۸۱
۱- اهمیت مناظره و گفتگو	۱۸۱
۲- انگیزه و هدف گفتگو و مناظره ی علمی	۱۸۱
۳- آداب اخلاقی گفتگو	۱۸۲
۴- آفات اخلاقی مناظره	۱۸۳
سؤالات تشریحی فصل هشتم	۱۸۵
سؤالات چهارگزینه‌ای فصل هشتم	۱۸۷
پاسخ سؤالات چهارگزینه‌ای فصل هشتم	۱۹۱

مقدمه

مقدمه

الف) معناشناختی و جایگاه اخلاق کاربردی

- واژه اخلاق یا جمع خلق به معنی سرشت و سجه است، چه سجه و سرشت خوب مثل: راستگویی و پاکدامنی، چه سجه و سرشت بد مثل: دروغ‌گویی و آلوده دامن.
- معنی اخلاق در اصطلاح: صفات و ویژگی‌های پایدار (ثابت) در نفس (انسان) که موجب می‌شوند کارهای متناسب با آن صفات، به طور خود جوش و بدون نیاز به تفکر و تأمل از انسان صادر شود.
- تعریف اخلاق در بیان ابن مسکویه: اخلاق حالتی نفسانی است که بدون نیاز به تفکر و تأمل، آدمی را به سمت انجام کار حرکت می‌دهد.
- اخلاق و حالات پسندیده و زیبا را اخلاق فضیلت یا اخلاق خوب می‌نامیم و اخلاق و حالات ناپسند و زشت را اخلاق رذیلت یا اخلاق بد می‌نامیم.

- تعریف علم اخلاق در نظر اندیشمندان مسلمان و غیر مسلمان: علمی است که با معرفی و شناساندن انواع خوبی‌ها و بدی‌ها، راه‌های کسب خوبی‌ها و رفع بدی‌ها را به ما می‌آموزد.
- علم اخلاق هم خوبی و بدی را به ما می‌آموزند، یعنی بُعد شناختی دارد، هم می‌گوید چه عملی انجام بدهیم که خوب باشد و چه عملی انجام ندهیم، یعنی: بُعد عملی و رفتاری هم دارد.

ب) انواع پژوهش‌های اخلاقی

۱- اخلاق توصیفی:

- توصیف و گزارش از اخلاقیات خاصی مثل اخلاقیات افراد یا گروه‌ها و جوامع مختلف.
- روش پژوهش‌های توصیفی، تاریخی و نقلی است که هدفش صرفاً آشنایی با نوع رفتار اخلاقی است نه تحلیل عقلی و فلسفی آن یا ترغیب افراد به عمل اخلاقی و از طرف جامعه‌شناسان و مردم‌شناسان و مورخان صورت می‌گیرد.

۲- اخلاق هنجاری

- این نوع پژوهش اخلاقی که به "اخلاق دستوری" معروف است، به بررسی افعال اختیاری انسان و صفات درونی حاصل شده از افعال هنجاری به دنبال این است که بگوید: دلیل کار درست و نادرست چیست؟ و معیار آن‌ها کدام است؟

۳- فرا اخلاق

- تحلیل و فلسفه‌ی مفاهیم و احکام اخلاقی، بحث فرا اخلاق است. پژوهش‌های فرا اخلاقی نه به رفتارهای مورد قبول افراد و جوامع خاص می‌پردازد و نه به افعال اختیاری انسان‌ها کار دارد، که کدام درست و کدام نادرست است، بلکه خوبی و بدی را بررسی و تحلیل می‌کند.
- در فرا اخلاق مفاهیم اخلاقی از سه جهت مورد بررسی قرار می‌گیرد:

○ معنا شناختی

○ معرفت شناختی

○ وجود شناختی

ج) اخلاق کاربردی

- اخلاق کاربردی زیر مجموعه اخلاق هنجاری است. به این اخلاق کاربستی هم می گویند.
- اخلاق کاربردی عبارت است از: کاربرد و تطبیق استدلال ها، اصول، ارزش ها و ایده آل های اخلاقی درباره رفتارهای اخلاقی چه فردی چه اجتماعی.
- هدف از اخلاق کاربردی ارزش گذاری و ارزیابی اخلاقی و در نتیجه پذیرش یا انکار خط مشی ها و رفتاری است و دغدغه ی آن حل معضلات و تعارضات اخلاقی است.
- مباحث مربوط به اخلاق دانش اندوزی و اخلاق پژوهش نقد، گفتگو و ... به اخلاق کاربردی مربوط است. اخلاق کاربردی شامل اخلاق حرفه ای می گردد که مرتبط با مشاغل خاص مثل اخلاق پزشکی، اخلاق تجارت، اخلاق روزنامه نگاری و ... می شود.
- هر یک از مکاتب اخلاقی، دارای اخلاق کاربردی خاص خود است، زیرا هر مکتبی بر اساس اصول و ضوابط اخلاقی خود به بررسی احکام اخلاقی در موارد خاص و ارائه ی راه حل برای موارد تعارض و ظایف می پردازد.

۱- اهمیت و جایگاه اخلاق کاربردی

- علم اخلاق در حقیقت علم زندگی و آیین زیستن، به معنای حقیقی کلمه است و از مهم ترین دانش ها می باشد. امام کاظم (ع) می فرمایند: لازم ترین دانش برای تو، دانشی است که تو را به صلاح قلبت راهنمایی کند و فساد آن را برایت آشکار سازد.
- مهم ترین رسالت انبیاء و از جمله پیامبر اکرم (ص) نیز به کمال رساندن خلق های کریم در انسان ها بوده است.
- کتاب های ارزشمند در موضوع اخلاق مانند: رسائل اخوان صفا و خلان الوفا و السعاده و الاسعاد فی السیره الانسانیة، تهذیب الاخلاق و تطهیر الاعراق، اخلاق ناصری، اوصاف الاشراف، احیاء علوم الدین، المحججه البیضاء فی تهذیب الاحیاء، المراقبات فی اعمال السنه و جامع السعادات و ... می باشد.

• یکی از رسالت های اخلاق کاربردی، تحلیل و بررسی ریشه ای و بنیادین فضایل و رذایل اخلاقی و پرداختن به راه تشخیص تکالیف اخلاقی و شیوه های تحقق آن ها در قلمرو های خاص است. و این که شیوه ی استدلال اخلاقی در امور روزمره ی زندگی را به فراگیران آن بیاموزد و معیارهای مشخص برای رفتارهای اخلاقی در قلمروهای مختلف زندگی را ارائه کرده به کاربردی کردن توصیه ها و ارزش های اخلاقی کمک می کند.

۲- تاریخچه ی اخلاق کاربردی

گونه ای از اخلاق کاربردی از روزگاران قدیم مورد توجه برخی از عالمان مسلمان بوده است که به شرح زیر می باشد:

۱-۲ احیاء العلوم و المحجۃ الیضاء به ترتیب از مجلسی و فیض کاشانی در رابطه با اخلاق دانش و دانش جویی، اخلاق جنسی، اخلاق معیشت و معاشرت و مسافرت و امثال آن.

۲-۲ در زمینه اخلاق دانش جویی، کتب: آداب المتعلمین از خواجه نصیر الدین طوسی و مئنه المرید فی آداب المفید و المستفید از شهید ثانی.

۳-۲ درباره اخلاق گفتگو و مناظره، کتب: آداب التخطاب از میر محمد عباس بن علی و آداب البحث و المناظره از میر غیاث الدین حسینی دشتکی و آداب البحث از کمال الدین میثم بن علی بحرانی و آداب المناظره از شیخ مذهب الدین احمد بن عبد الرضا و آداب المناظره از شیخ سلیمان بن عبدالله الماحوزی و آداب المناظره از احمد بن اسماعیل جزائری.

۴-۲ درباره اخلاق معاشرت، کتب: آداب المعاشره از ابی جعفر احمد بن محمد بن خالد البرقی و آداب المعاشره از شیخ علی حزینه و آداب العشره از محمد کاظم حائری

۵-۲ در اخلاق سیاست نیز، کتب: آداب الملوک از میرزا رفیع الدین نظام العلما و آداب سلطنت از سید هبه الله حسین می باشد.

۶-۲ درباره ی اخلاق و آداب سفر، کتاب هایی مانند: آداب السفر از یحیی بن احمد بن سعید الحلّی و آداب السفر از محمد طاهر قزوینی نام برد

۷-۲ درباره اخلاق مهمانی و ضیافت کتاب: آداب الضیافه از محسن فیض کاشانی را می توان بیان کرد.

سؤالات چهارگزینه‌ای مقدمه

- ۱- اخلاق شامل چه سجایایی می‌باشد؟ (ص ۲۵ چهار سطر اول)
 (الف) پسندیده (ب) زیبا (ج) ناپسند (د) همه موارد
- ۲- خلق زیبا و خلق زیبا به ترتیب به چه معنا می‌باشند؟ (ص ۲۵ سطر چهارم تا ششم)
 (الف) سرشت زیبا و نیکو - سجه ی موزون و هماهنگ
 (ب) آفرینش و اندام زیبا و هماهنگ - سجه ی زیبا و پسندیده
 (ج) سجه موزون و هماهنگ - سرشت زیبا و نیکو
 (د) موارد الف و ب
- ۳- کدام گزینه کامل ترین تعریف در معنای اصطلاحی "اخلاق" است؟ (ص ۲۵ سطر هشتم تا دهم)
 (الف) صفات و ویژگیهای پایدار در نفس که باعث می شوند کارهایی متناسب به طور خود جوش از انسان صادر شود.
 (ب) صفات و عادات پایدار در نفس که موجب می شوند افکار متناسب به طور فطری از انسان صادر شود.
 (ج) ویژگی ها و رفتارهای ناپایدار که موجب می شوند اعمال و افکار متناسب به طور فطری از انسان صادر شود.
 (د) صفات و ویژگی های ناپایدار در نفس که باعث می شوند کارهایی متناسب به طور خود جوش از انسان صادر شود.
- ۴- مسکویه از علمای علم اخلاق در تعریف اخلاق آن را حالتی ... می داند که نیاز به تفکر و تأملی ندارد و آدمی را به سمت انجام کار حرکت می دهد؟ (ص ۲۵ دو سطر آخر)
 (الف) عرفانی (ب) نفسانی
 (ج) پسندیده (د) موزون
- ۵- کدام گزینه در رابطه با انواع اخلاقیات صادر شده از انسان صحت ندارد؟ (ص ۲۶ سه سطر اول)
 (الف) اخلاق خوب - اخلاق بد (ب) اخلاق فضیلت - اخلاق رذیلت
 (ج) اخلاق اختیاری - اخلاق جبری (د) اخلاق پسندیده - اخلاق زشت

۶- کدام تعریف در رابطه با عمل اخلاق هماهنگی ندارد؟ (ص ۲۶ پاراگراف دوم)

(الف) معرفی انواع خوبی و بدی و راه های بدست آوردن خوبی و دفع بدی

(ب) هم بعد معرفتی دارد و هم بعد عملی و رفتاری دارد

(ج) تقویت بعد عقلانی و نظری انسان بیشتر مورد نظر است.

(د) هدف اصلی آن، آموزش شیوه ی رفتاری انسان است.

۷- کدام گزینه از تقسیمات علم اخلاق از نظر محققان و اندیشمندان امروزه نمی باشد؟ (ص ۲۶ پاراگراف سوم)

(الف) فرا اخلاق (ب) توصیفی و هنجاری

(ج) اختیاری و غیر اختیاری (د) تحلیلی و پژوهشی

۸- هدف اخلاق توصیفی که به گزارش و توصیف اخلاقیات خاصی می پردازد چیست؟

(ص ۲۶ شماره ۲-۱ دو سطر اول)

(الف) بهره وری از تاریخ و احادیث ائمه اطهار و آیات قرآن

(ب) توصیه و ترغیب افراد به عمل بر طبق تحلیل های عقلی و فلسفی

(ج) معرفی و گزارش از اخلاقیات خاص

(د) تحلیل عقلی و فلسفی اخلاقیات گزارش شده

۹- کدام گزینه در تعریف اخلاق هنجاری مناسب ترین است؟ (ص ۲۷ سطر چهارم تا ششم)

(الف) افعال اختیاری انسان و صفات بیرونی حاصله از آن افعال

(ب) خوبی و یا بدی یک چیز نه بایستگی یا نبایستگی آن

(ج) دیدگاه های افراد و گروه ها و اقوام و دیان خاص در اخلاق

(د) بررسی و پژوهش افعال اختیاری انسان و صفات حاصل شده از آنها

۱۰- اخلاق دستوری به چه اخلاقی گفته می شود؟ (ص ۲۷ دو سطر اول)

(الف) اخلاق توصیفی (ب) اخلاق تحلیلی (ج) فرا اخلاق (د) اخلاق هنجاری

۱۱- روش پژوهش در اخلاق دستوری یا هنجاری چیست؟ (ص ۲۷ سطر ششم)

(الف) ذاتی و نفسی (ب) تجربی و تاریخی (ج) عقلی و استدلالی (د) تمامی موارد

۱۲- کدام گزینه در ارتباط با اخلاق هنجاری نمی باشد؟ (ص ۲۷ سطر ششم تا سیزدهم)

- الف) عدالت اجتماعی و فردی
ب) باید عدالت ورزید
ج) عدالت خوب است
د) نباید عادل بود

۱۳- این قسم از اخلاق، صرفاً به بررسی تحلیلی و فلسفی درباره مفاهیم و احکام اخلاقی می پردازد؟ (ص ۲۷ شماره ۲-۳ سه سطر اول)

- الف) فرا اخلاق
ب) پژوهش
ج) توصیفی
د) هنجاری

۱۴- کدام یک از گزینه زیر در مورد بحث و بررسی مفاهیم و احکام اخلاقی در فرا اخلاق نمی باشد؟ (ص ۲۸ دو سطر اول)

- الف) حیث جامعه شناختی
ب) حیث وجود شناختی
ج) حیث معرفت شناختی
د) حیث معنا شناختی

۱۵- اخلاق کاربردی در حقیقت زیر مجموعه ی اخلاق ... است. (ص ۲۸ سطر چهارم و پنجم)

- الف) هنجاری
ب) توصیفی
ج) تحلیلی
د) فرا اخلاقی

۱۶- کدام یک از گزینه های زیر در تعریف اخلاق کاربردی صحیح نیست؟ (ص ۲۸ پاراگراف پایانی و ص ۳۱ سطر چهارم تا ششم)

- الف) اعمال منظم منطقی نظریه ی اخلاقی را در حوزه ی مسائل اخلاقی خاصی نشان می دهد.
ب) تطبیق اصول و ارزش های اخلاقی در مورد رفتارهای فردی و اجتماعی
ج) بررسی افعال اختیاری انسان از حیث خوبی یا بدی و بایستگی و نبایستگی
د) با ارائه ی معیارها و ملاک هایی مشخص برای رفتارهای اخلاقی به کاربردی کردن توصیه ها و ارزش های اخلاقی کمک می کند

۱۷- اخلاق کاربردی شامل چه اخلاقی می تواند باشد و منظور از این اخلاق چیست؟ (ص ۲۸ سطر دوازدهم تا چهاردهم)

- الف) هنجاری- منظور افعال انسان از حیث خوبی و بدی و باید و نبایدها است
ب) هنجاری- تفکر درباره ی ایجاد ابعاد اخلاقی مسائل و موضوعاتی که به مشاغل خاصی مربوط است.
ج) حرفه ای- تأمل درباره ی ابعاد اخلاقی مسائل و موضوعاتی که به مشاغل خاصی مربوط است.
د) حرفه ای- به منظور افعال انسان از حیث خوبی و بدی و باید و نبایدها است.

۱۸- به چه دلیل بیشتر افراد جامعه اخلاق را به شکل کاربردی به کار نمی گیرند؟ (ص ۲۰ قسمت اول و ثانیا)

- الف) راه انجام وظایف اخلاقی و چگونگی اعمال احکام اخلاقی را به درستی نمی توانند تشخیص دهند.
- ب) در مورد تراحم و تعارض وظایف اخلاقی، نمی توانند تصمیم درستی بگیرند
- ج) بیشتر افراد جامعه ما به دلایل مختلف با بسیاری از فضایل و رذایل اخلاقی آشنا نیستند
- د) موارد ۱ و ۲

۱۹- کدام یک از کتب زیر به ترتیب در مورد اخلاق معاشرت و اخلاق سیاست می باشد؟ (ص ۳۲ سطر اول تا پنجم)

- الف) آداب المناظره از احمد بن عبدالرضا- آداب المتعلمین از شیخ طوسی
- ب) آداب العشره از محمد کاظم حائری- آداب سلطنت از سید هبه الله حسین
- ج) آداب الضیافه از فیض کاشانی- منیه المرید از شهید ثانی
- د) آداب البحث از حین دشتکی- آداب الملوک از نظام العلماء

۲۰- کتاب منیه المرید و آداب المتعلمین در زمینه ی اخلاق ... و به ترتیب نوشته ... و ... است. (ص ۳۱ شماره ۳-۲ سطر هشتم تا یازدهم)

- الف) دانشجویی- شیخ طوسی- شهید ثانی ۲) گفتگو- شهید ثانی- شیخ طوسی
- ج) دانشجویی- شهید ثانی- شیخ طوسی ۴) گفتگو- شیخ طوسی- شهید ثانی

پاسخنامه سؤالات چهارگزینه‌ای مقدمه

- ۱- گزینه الف صحیح است.
- ۲- گزینه ب صحیح است.
- ۳- گزینه الف صحیح است.
- ۴- گزینه ب صحیح است.
- ۵- گزینه ج صحیح است.
- ۶- گزینه ج صحیح است.
- ۷- گزینه ج صحیح است.
- ۸- گزینه ج صحیح است.
- ۹- گزینه د صحیح است.
- ۱۰- گزینه د صحیح است.
- ۱۱- گزینه ج صحیح است.
- ۱۲- گزینه الف صحیح است.
- ۱۳- گزینه د صحیح است.
- ۱۴- گزینه الف صحیح است.
- ۱۵- گزینه الف صحیح است.
- ۱۶- گزینه الف صحیح است.
- ۱۷- گزینه ج صحیح است.
- ۱۸- گزینه ج صحیح است.
- ۱۹- گزینه ب صحیح است.
- ۲۰- گزینه الف صحیح است.